

Reportaż współczesny: tematy, funkcje społeczne, stosunek do literatury. Omów temat na wybranych przykładach

Współczesny reportaż, jako forma literacka i dziennikarska, zyskał szczególne miejsce w kulturze medialnej i literackiej, stając się narzędziem do opisywania rzeczywistości oraz zwracania uwagi na kluczowe problemy społeczne, polityczne i moralne. Reportaże współczesne pełnią różnorodne funkcje społeczne, a ich tematyka dotyczy zarówno spraw globalnych, jak i lokalnych. Z jednej strony stanowią dokumentację bieżących wydarzeń, z drugiej zaś pełnią funkcję interwencyjną, podejmując się roli obrońcy słabszych i marginalizowanych grup. Wyróżniając się na tle innych form literackich, współczesny reportaż znajduje się na pograniczu literatury faktu i fikcji, co pozwala mu na szczególną relację z literaturą.

Jednym z ważnych autorów współczesnego reportażu jest Wojciech Tochman, którego twórczość koncentruje się na opisywaniu tragicznych i dramatycznych wydarzeń z perspektywy jednostek. Jego książka *Jakbyś kamień jadła* to przykład reportażu wojennego, który porusza temat zbrodni popełnionych podczas wojny w Bośni i Hercegowinie w latach 90. Tochman nie tylko dokumentuje przerażającą rzeczywistość wojny, ale również wnikliwie opisuje losy poszczególnych ludzi, którzy zostali ofiarami konfliktu. Reportaż pełni tu funkcję społeczną poprzez zwrócenie uwagi na cierpienie ofiar, jednocześnie stawiając pytania o granice ludzkiego okrucieństwa i możliwość powrotu do normalności po traumatycznych przeżyciach. Tochman posługuje się językiem precyzyjnym i oszczędnym, co potęguje wrażenie autentyczności jego opowieści i zbliża ją do literackiegomalizmu, w którym każda fraza ma znaczenie.

Kolejnym przykładem współczesnego reportażu o szerokiej tematyce społecznej jest twórczość Swietłany Aleksijewicz, laureatki Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Aleksijewicz w swoich reportażach, takich jak *Czarnobylska modlitwa* czy *Wojna nie ma w sobie nic z kobiety*, skupia się na relacjach ludzi, którzy doświadczyli wielkich tragedii XX wieku, takich jak katastrofa w Czarnobylu czy II wojna światowa. Autorka daje głos tym, którzy zazwyczaj pozostają na marginesie historii – kobietom, dzieciom, ofiarom systemów totalitarnych. W jej reportażach funkcja społeczna polega na wydobywaniu z cienia tych, których głos był dotąd niesłyszany. Dzięki swojemu podejściu, łączącemu elementy literackie z faktograficznymi, Aleksijewicz tworzy niezwykle poruszające, emocjonalne narracje, które oddają pełną złożoność ludzkiego doświadczenia w obliczu katastrof. Stosunek reportażu Aleksijewicz do literatury jest szczególny, ponieważ autorka świadomie rezygnuje z neutralności dziennikarskiej na rzecz literackiej głębi, w której dominuje subiektywizm i emocjonalne zaangażowanie.

W Polsce jednym z najwybitniejszych twórców reportażu współczesnego jest Mariusz Szczygieł. Jego reportaż *Gottland*, opowiadający o losach Czechów w XX wieku, to wyjątkowe połączenie literatury faktu i opowieści literackiej. Szczygieł w swoich tekstach nie tylko dokumentuje rzeczywistość, ale również ukazuje różnorodne perspektywy, które często pozostają ze sobą w sprzeczności. Jego sposób narracji przypomina techniki znane z literatury pięknej: autor posługuje się rozbudowaną metaforą, gra z formą, co sprawia, że czytelnik nie tylko poznaje fakty, ale także przeżywa pewien rodzaj artystycznego doświadczenia. W przypadku Szczygła funkcja reportażu wykracza poza dokumentację rzeczywistości – jego teksty angażują intelektualnie, a często też emocjonalnie, prowokując do refleksji nad naturą historii, tożsamości narodowej i pamięci zbiorowej.

Tematy współczesnych reportaży są różnorodne i często zależą

od obszaru, którym zajmuje się dany autor. Współczesny reportaż często zajmuje się tematami społecznymi, politycznymi i kulturowymi, które mają na celu zrozumienie mechanizmów rządzących światem. Autorka reportaży Justyna Kopińska w swoich książkach, takich jak *Czy Bóg wybaczy siostrze Bernadecie?*, skupia się na problemach przemocy, wykorzystywania i niesprawiedliwości systemowej w Polsce. Kopińska stara się demaskować ukryte mechanizmy władzy, które prowadzą do marginalizacji pewnych grup społecznych, a także do bezkarności osób odpowiedzialnych za przemoc. Jej reportaże pełnią funkcję interwencyjną – mają na celu zmusić opinię publiczną do refleksji nad problemami, które często są ignorowane przez mainstreamowe media.

Funkcje społeczne reportażu współczesnego obejmują więc dokumentowanie rzeczywistości, interwencję w sprawy społeczne oraz tworzenie przestrzeni do refleksji nad ważnymi tematami. Reportaż może pełnić rolę „sumienia” społeczeństwa, zwracając uwagę na krzywdę, niesprawiedliwość czy marginalizację, ale także służy jako platforma do wyrażania trudnych emocji i doświadczeń. To gatunek, który ma moc zmieniania postaw, podnoszenia świadomości i wpływania na debatę publiczną.

Stosunek współczesnego reportażu do literatury jest szczególny, ponieważ reportaż często korzysta z literackich narzędzi narracyjnych. Chociaż reportaż opiera się na faktach, autorzy coraz częściej sięgają po elementy fabuły literackiej, takie jak budowanie napięcia, użycie dialogów, opisów czy metafor. Tworzą w ten sposób teksty, które nie tylko informują, ale także angażują czytelnika na poziomie estetycznym. Współczesny reportaż jest więc formą hybrydową, łączącą elementy dziennikarstwa z literacką wrażliwością, co sprawia, że może być odbierany zarówno jako dokument rzeczywistości, jak i pełnowartościowe dzieło literackie.

Podsumowując, współczesny reportaż odgrywa istotną rolę w kulturze i społeczeństwie, podejmując kluczowe tematy dotyczące polityki, historii, tożsamości i spraw społecznych.

Funkcje społeczne reportażu są szerokie – od dokumentacji rzeczywistości, przez interwencję w sprawy publiczne, po budowanie refleksji nad kondycją świata. Reportaż, będąc na pograniczu dziennikarstwa i literatury, łączy elementy obu tych dziedzin, co pozwala mu na stworzenie unikalnej formy wyrazu, która nie tylko informuje, ale także wzrusza i prowokuje do myślenia.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.